

ONTWERPBESLUIT WET NATUURBESCHERMING VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN
GELDERLAND

Wet natuurbescherming hoofdstuk 3, ontheffing soorten

Datum besluit	: 18 april 2019
Onderwerp	: Wet natuurbescherming - 2019-005024 - gemeente Apeldoorn
Activiteit	: Renovatie/verduurzaming woningen bebouwde kom Apeldoorn aan Postbus 9033, 7300ES, Apeldoorn
Verlenen/weigeren	: Verlenen ontheffing
Aanvrager	: Gemeente Apeldoorn
Zaaknummer	: 2019-005024

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van de gemeente Apeldoorn, postbus 9033, 7300 ES, Apeldoorn, hierna te noemen de aanvrager, van 15 april 2019 om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming, hierna de Wnb.

De opbouw van deze beslissing is als volgt:

- Allereerst worden de ingediende *aanvraag en het procesverloop* toegelicht;
- Daarna volgt het *besluit* met inbegrip van de voorschriften;
- Onder het kopje '*beoordeling*' wordt de onderbouwing van het besluit gegeven;
- De beslissing wordt afgesloten met enkele algemene bepalingen en een toelichting op het verdere procesverloop ('*overige verplichtingen*' en '*zienswijzen*').

AANVRAAG EN PROCESVERLOOP

Op 15 april 2019 ontvingen wij een aanvraag van de gemeente Apeldoorn voor een ontheffing in het kader van hoofdstuk 3 van de Wnb op grond van artikel 3.1 lid 2 en 4 en artikel 3.5 lid 1, 2 en 4 voor het overtreden van de betreffende verbodsbepalingen voor de soorten zoals genoemd in tabel 1.

De ontheffing wordt aangevraagd in het kader van de in de wet genoemde belangen onder Wnb artikel 3.3 lid 4b onder 4 ter bescherming van flora en fauna en artikel 3.8 lid 5b onder 1 in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.

De aanvraag maakt deel uit van deze ontheffing.

Er is voor het aangevraagde project/de werkzaamheden niet eerder een ontheffing verleend.

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Deze aanvraag is nog niet getoetst aan het gebiedendeel van de Wet natuurbescherming. Mogelijk is hier ook een vergunning Wnb voor nodig. Indien dit het geval is, dient de aanvrager deze ook bij de provincie aan te vragen.

Op deze aanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

BESLUIT

Gedeputeerde Staten van Gelderland

HEBBEN BESLOTEN

gelet op de artikelen artikel 3.3 lid 1, lid 4 en lid 5 (Vogelrichtlijnsoorten), artikel 3.8 lid 1 en lid 5 (Habitatrichtlijnsoorten / Verdrag van Bern soorten / Verdrag van Bonn soorten), van de Wet natuurbescherming

ONTHEFFING TE VERLENEN

aan gemeente Apeldoorn, postbus 9033, 7300ES, Apeldoorn

voor de soort(en), verbodsbepaling(en) en wettelijke belang(en) zoals weergegeven in tabel 1.

Tabel 1 Soorten, verboden en belangen

Soort	Verbod		Belang
	<i>Vogelrichtlijn</i>		
- Huismus - Gierzwaluw	Artikel 3.1 lid 2	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten	A
	<i>Habitatrichtlijn/Bonn/Bern/ Bon</i>		
- Gewone dwergvleermuis - Laatvlieger - Ruige dwergvleermuis - Gewone grootoorvleermuis	Artikel 3.5 lid 4	Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	B

Belang:

A. (Vogelrichtlijn) Artikel 3.3 lid 4b onder 1 van de Wnb: 'Volksgezondheid en artikel 3.3.lid 4b onder 4 van de Wnb: ter bescherming van flora en fauna)

B. (Habitatrichtlijn/Bonn/Bern) Artikel 3.8 lid 5b onder 1 in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats, artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten)

Aan deze ontheffing zijn op grond van artikel 5.3 van de Wet natuurbescherming voorschriften verbonden zoals opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

BEOORDELING VAN DE AANVRAAG

Project

In de aanvraag beschreven project

De gemeente Apeldoorn – met eigen gemeentelijke vastgoed - en de woningcorporaties *Ons Huis*, *de Goede Woning* en *Woonmensen* staan de komende 10 jaar voor een omvangrijke opgave hun woningbezit te verduurzamen. In totaal gaat het om 58.100 woningen en gebouwen met als belangrijkste werkzaamheden:

- Beheer en onderhoud van gebouwen (zoals schilderwerk);
- Renovatie van gebouwen;
- Verduurzaming van gebouwen (zoals isolatie van dak en spouw);
- Sloop van gebouwen;
- Asbest verwijderen;
- Verwijderen en vervangen van gevelbetimmering, boeiboorden en luiken;
- Het plaatsen van zonnepanelen.

Van de genoemde 58.100 woningen is 30,4% (ca 18.000 woningen) in eigendom van de drie participerende woningcorporaties. Daarnaast kunnen ook particuliere huiseigenaren en projectontwikkelaars (onder condities) gebruikmaken van deze gebiedsontheffing.

Voor de gebiedsontheffing wordt - onder andere - een beroep gedaan op het wettelijk belang flora en fauna¹. Dat is mogelijk indien uit het SMP en de monitoring van de activiteiten en resultaten blijkt dat de staat van instandhouding (svi) van de aangevraagde soorten daadwerkelijk verbetert. Dat is de hoofddoelstelling van het SMP Apeldoorn. Om inzicht te krijgen of en zo ja in welke mate de svi verbetert bij uitvoering van het SMP, heeft als fase 1 van het SMP een uitgebreide nulmeting plaatsgevonden. Gezien de omvang van het plangebied is hierbij niet de – voor dit doel - ongeschikte standaardmethode van onderzoek gehanteerd maar is andere insteek gekozen. Intensief onderzoek waar nodig, extensiever waar mogelijk. Hiermee is een goed inzicht verkregen in de huidige omvang en verspreiding van de aangevraagde soorten. De onderzoekswijze en resultaten zijn uitgebreid gerapporteerd² en als digitaal bestand beschikbaar bij de gemeente Apeldoorn.

In het SMP wordt uitgebreid ingegaan op de mogelijkheden om ruimschoots te mitigeren en compenseren. Voor de woningcorporaties zijn standaardoplossingen relevant waar uitvoerders gebruik van kunnen maken (zodat niet elke uitvoerder zijn eigen maatwerkoplossingen hoeft te ontwikkelen). Daartoe is een mitigatiecatalogus opgesteld. Hierin zijn bewezen ontwerp oplossingen gepresenteerd die door de woningcorporaties kunnen worden toegepast. In sommige gevallen – zoals bijvoorbeeld voor massawinterverblijven van vleermuizen - blijft maatwerk noodzakelijk.

De hoofdstukken 6 (corporaties en gemeente) en 7 (particulieren) vormen de kern van het SMP. Voor beide doelgroepen is hier een stappenplan gepresenteerd, bestaande uit vier stappen die achtereenvolgens doorlopen dienen te worden:

- Stap 1 – Het bepalen van de (kans) op aanwezigheid van beschermde soorten;
- Stap 2 – Het bepalen van de natuurvriendelijk werken per ingreep;
- Stap 3 – Natuurinclusieve maatregelen per woning;
- Stap 4 – Maatregelen omgeving (corporaties) / tuin (particulieren).

Na het doorlopen van dit stappenplan is duidelijk welke maatregelen een initiatiefnemer dient uit te voeren. Dat kunnen generieke natuur-inclusieve maatregelen zijn, die voor elke te renoveren woning getroffen worden, dan wel maatwerkmitigatie, voor woningen met een bijzondere ecologische status. De mitigatiedoelstellingen voor corporaties per woning zijn in het SMP beschreven in de tabellen 19 (generieke mitigatie) en 20 (bijzondere ecologische status). Particulieren kunnen kiezen uit vrijwillige generieke maatregelen (op grond van de mitigatiecatalogus) dan wel wettelijk verplichte maatwerkmitigatie (op grond van advies van een betrokken deskundig ecooloog).

Het SMP mikt op een verbetering van de Staat van Instandhouding (Svi) voor de aangevraagde soorten. Om een positief effect op de Svi te kunnen vaststellen is een nulmeting nodig, gevolgd door monitoring van de ontwikkelingen. De nulmeting heeft in 2018 plaatsgevonden (zie verder onder het kopje 'onderzoek') en is gerapporteerd in hoofdstuk 2 van het SMP en het onderliggende onderzoeksrapport². Het plangebied is niet integraal onderzocht gedurende de nulmeting, maar er heeft een prioritering van de onderzoeksinspanning plaatsgevonden op grond van het speciaal hiervoor ontwikkelde geschiktheidsmodel (een GIS-applicatie).

¹ Artikel 3.3 lid 4b onder 4 van de Wnb en Artikel 3.8 lid 5b onder 1

² Slagt J., & C. Driessen, 2018. Resultaten vleermuis- en gierzwaluwonderzoek - SMP Gemeente Apeldoorn. Rapport RA18034-01, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

In hoofdstuk 3 van het SMP is uitgebreid ingegaan op de voorgenomen wijze van monitoring en evaluatie, gedurende de looptijd van het SMP (10 jaar). De monitoring heeft tot doel de effectiviteit van de maatregelen en de trend in de populaties van de aangevraagde beschermde soorten vast te stellen. Qua methodiek wordt aangesloten bij landelijk gangbare methoden. Het monitoringonderzoek omvat:

- Vleermuistransecten (vleerMUS) voor soorten die voldoende algemeen zijn voor trendbepaling (waarschijnlijk alleen gewone dwergvleermuis en laatvlieger);
- Meetnet Urbane Soorten (MUS);
- Vlakdekkende inventarisatie van enkele deelgebieden (steekproef);
- Visuele inspectie van de bewoning van verblijven binnen enkele deelgebieden (steekproef).

De wooncorporaties houden een data-boekhouding bij van de genomen maatregelen die jaarlijks gerapporteerd wordt aan de gemeente en door de gemeente ter beschikking gesteld wordt van het BG. Jaarlijks wordt een rapportage samengesteld die inzicht geeft in de genomen maatregelen en de monitoringresultaten van het afgelopen jaar en in de planning voor het daaropvolgende jaar. De eisen die aan de wijze van rapportage gesteld komen overeen met hetgeen hierover in het SMP is opgenomen en worden zijn overgenomen in de voorschriften 19 t/m 24.

Onderzoek

In de aanvraag beschreven wijze van uitvoering van het onderzoek

Als onderdeel van de nulmeting heeft een uitgebreid onderzoek plaatsgevonden naar de omvang van de populaties van de aangevraagde soorten en de verspreiding ervan over het plangebied. Voor gierzwaluw en gewone dwergvleermuis is daarbij de gehele stad onderzocht voor de huismus is een representatieve steekproef van 15 % van de stad in beeld gebracht.

De onderzoeksintensiteit is gebaseerd op een indeling van de stad in 68 deelgebieden waarbij in een GIS-omgeving voor elk deelgebied op grond van een aantal gebouw- en wijkkenmerken de kansrijkdom voor de aangevraagde soorten is bepaald (het 'geschiktheidsmodel'). Op grond van deze resultaten zijn de deelgebieden in drie geschiktheidsklassen ingedeeld: hoog, middelhoog en laag. Het onderzoek per soort(categorie) maakt gebruik van deze indeling in geschiktheidsklassen.

Het onderzoek naar *huismussen*³⁴ was erop gericht een zo compleet mogelijk inzicht te krijgen in het voorkomen van nestlocaties en essentieel leefgebied van huismussen. In totaal is een steekproef uitgevoerd van 13 representatieve deelgebieden in Apeldoorn. Het gaat daarbij om 740 ha en 15% van het totale plangebied (met 70 deelgebieden). Het veldwerk is uitgevoerd volgens de landelijke onderzoeksmethode zoals beschreven in het 'kennisdocument huismus' van BIJ12.

- in de periode 1 april – 15 mei heeft een inventarisatie plaatsgevonden naar nestlocaties en nestindicatief gedrag;
- Vervolgens zijn per deelgebied 1 á 2 uur na zonsopkomst twee bezoeken (met tussenpozen van 10 dagen) uitgevoerd. Daarbij is tevens essentieel leefgebied van de huismus ingetekend in GIS.

³ Regelink Advies, 2019. Resultaten vleermuis- en gierzwaluwonderzoek SMP gemeente Apeldoorn.

⁴ Kempke M. & R. Kroeskop, 2018. De betrouwbaarheid van een GIS-analyse op basis van een huismus-inventarisatie Een huismussenonderzoek in de stedelijke omgeving van Apeldoorn. Gemeente Apeldoorn/Van Hall Larenstein.

Het onderzoek naar de *gierzwaluw*⁵ is gericht op het in beeld brengen van de potentie van de verschillende deelgebieden. De onderzoeksinspanning heeft zich met name gericht op de gebieden met een hoge potentie (zie tabel 2).

Tabel 2: Onderzoeksinspanning gierzwaluw

<i>Onderzoek inspanning</i>	<i>Hoge potentie</i>	<i>Matige potentie</i>	<i>Lage potentie</i>
Aantal deelgebieden	25%	25%	50%
Bezoeken	2x	2x	1x
Deelgebieden per bezoek	1	4	4

In de periode 15 mei -15 juli is informatie verzameld over de verspreiding van de populaties van de gierzwaluw. Daarbij is tevens de aanwezigheid van broedgevallen gierzwaluw vastgesteld (vanaf strategisch gekozen plekken). De bezoeken vonden plaats rond 20:30 tot zonsondergang. Tussen de bezoeken zijn tussenpozen van tien dagen gehanteerd.

Het onderzoek naar *vleermuizen*^{6,7} heeft plaatsgevonden is met name gericht op het in beeld brengen van met inschaking van kraamverblijfplaatsen en massawinterverblijfplaatsen. Daarbij is tevens gebruik gemaakt van vrijwilligers. De inventarisatie en monitoring is aangevuld met transect-tellingen door vrijwilligers. Eerder was al onderzoek gedaan naar overwinterende vleermuizen op kerkzolders (waaronder Gewone grootoorvleermuis). Het onderzoek in 2018 heeft plaatsgevonden in de volgende perioden:

- 15 mei – 15 juli: vaststellen aanwezigheid kraam- en zomerverblijfplaatsen;
- 1 augustus – 10 september: vaststellen van middernachtzwermen bij winterverblijfplaatsen;
- Winter, rond de eerste nachtvorst: vaststellen van winterzwermende dieren.

Tabel 3: onderzoeksinspanning vleermuizen

<i>Ronde/ type verblijf</i>	<i>Hoge potentie</i>	<i>Matige potentie</i>	<i>Lage potentie</i>
15 mei – 15 juli (zomer/kraam)	3 x (30%)	2 x (50%)	0 x (20 %)
1 aug-10 sept (massa/winter)	1 x (20%) op basis van 1 ^e ronde		0 x
1 ^e nachtvorst (massa/winter)	1 x (15 deelgebieden)		0 x

In de aanvraag beschreven ecologische waarden

Onderzoeksresultaten huismus

Tijdens het huismusonderzoek zijn in totaal 1.016 huismussen waargenomen. Het gaat daarbij om een representatieve steekproef van 15% van het oppervlak van de bebouwde kom van Apeldoorn (13 deelgebieden). Het aantal territoria in die 13 deelgebieden bedraagt 871. Daarbij is ook de dichtheid bepaald per hectare en per gebouw. De hoogste dichtheid is 2,87 territoria per ha en 12,3% territoria per gebouw. Geëxtrapoleerd naar heel Apeldoorn bedraagt het aantal huismusterritoria 4.433.

⁵ Regelink Advies, 2019. Resultaten vleermuis- en gierzwaluwonderzoek SMP gemeente Apeldoorn.

⁶ Arcadis/Regelink, 2018. Soortmanagementplan (smp) gebouwbezonende soorten Apeldoorn.

⁷ Elbers, V., 2019. Notitie Winterzwermen vorstnacht SMP gemeente Apeldoorn In het kader van de Wet natuurbescherming. Regelink Advies.

Het geschiktheidsmodel voor de huismus blijkt een betrouwbare voorspelling te geven van de aanwezigheid van huismusnesten in Apeldoorn. Daarmee is het mogelijk om het aantal huismusnesten te extrapoleren voor geheel Apeldoorn. Ongeveer 68% van de woningen is geschikt tot matig geschikt⁹ gebaseerd op woningkenmerken en de omgevingskenmerken. Op basis hiervan is in het onderzoeksrapport geconcludeerd dat de huidige staat van instandhouding van de huismus in Apeldoorn goed is.

Onderzoeksresultaten gierzwaluw

In 2018 is in het kader van SMP een gebiedsdekkende gierzwaluw-inventarisatie uitgevoerd in de bebouwde kom van Apeldoorn. Daarbij zijn 515 nestlocaties vastgesteld. Dit aantal is lager dan verwacht en kan verklaard worden de lagere onderzoeksinspanning in 75% van de deelgebieden. Wordt hiervoor gecorrigeerd, dan bedraagt het werkelijke aantal nesten in Apeldoorn ongeveer 1.000. In het onderzoeksrapport wordt op grond hiervan geconcludeerd dat de staat van instandhouding gunstig is.

Onderzoeksresultaten vleermuizen

Gewone dwergvleermuis

Tijdens de gebiedsdekkende vleermuisinventarisatie in 2018 zijn 3.572 puntwaarnemingen ingevoerd van de gewone dwergvleermuis. In het onderzoeksrapport wordt geconcludeerd dat deze soort algemeen is en overal binnen de bebouwde kom van Apeldoorn voorkomt. De relatief 'lege' deelgebieden (zoals bedrijventerreinen) kunnen het gevolg zijn van onderschatting door een minder intensieve onderzoeksinspanning. In het onderzoeksrapport wordt geconcludeerd dat de gewone dwergvleermuis een ruime verspreiding heeft en daarmee lokaal een gunstige staat van instandhouding.

Laatvlieger

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn 316 puntwaarnemingen ingevoerd van de laatvlieger. Ook deze soort komt binnen de bebouwde kom van Apeldoorn overal voor, maar nergens in grote aantallen. Het gaat vooral om waarnemingen van foeragerende laatvliegers. Er zijn slechts 2 zomerverblijven gevonden. Aangezien het primaire foerageergebied bestaat uit kleinschalig cultuurland, bosranden en parken, moet het gaan om dieren die verblijven in de bebouwde kom van Apeldoorn. In het rapport wordt geadviseerd met zenderonderzoek en visuele inspectie voorafgaand aan renovatie en verduurzaming een completer beeld van de verspreiding van de verblijfplaatsen te krijgen.

Gewone grootoorvleermuis

De gewone grootoorvleermuis is tijdens de vleermuisinventarisatie in Apeldoorn slechts 7 keer waargenomen, waarvan het tweemaal een zomerverblijf betrof. Geconcludeerd is dat het een zeer schaarse soort is binnen de bebouwde kom van Apeldoorn.

In de aanvraag beschreven effecten van het project op de ecologische waarden

De voorgenomen ingrepen vloeien voort uit de verduurzaming van het woningbezit van drie woningcorporaties en de gemeente Apeldoorn zelf. In het kader van het Energieakkoord en de voorgenomen energietransitie zal in 10 jaar tijd 1/3 van het totale woningbestand van Apeldoorn (19.352 woningen op een totaalbestand van ca. 58.100) aangepakt worden. Door de omvang en het korte tijdsbestek waarin woningen verduurzaamd moeten (bij woningcorporaties) lopen de soorten waarvoor ontheffing aangevraagd wordt grote risico's en is het een uitdaging om de

populaties te behouden. De risicovolle werkzaamheden lopen uiteen van onderhoud, renovatie/sloop tot energetische maatregelen om de duurzaamheid van het gebouw te vergroten, zoals het isoleren van gevels en daken (energetische maatregelen) en het aanbrengen van zonnepanelen. Van deze groep woningen zal de komende 10 jaar ca 73% verduurzaamd moeten worden. Het gaat dus om een omvangrijke operatie.

In tabel 4 is de mogelijke impact van de ingreep in het gebouw (gevel, dakrand en dak) uitgezet tegen de voorkeursplek van een soort. Het gaat daarbij om de kans op het overtreden van de verbodsbepalingen opzettelijk verstoren, het opzettelijk doden, het vernielen van eieren en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen.

Tabel 4: Mogelijke impact van een ingreep op een soort

		<i>dwergvleermuis Gewone</i>	<i>Laatvlieger</i>	<i>grootvleermuis Gewone</i>	<i>Huismus</i>	<i>Gierzwaluw</i>
<i>Ruimtelijke ingreep</i>	<i>Impact ingreep</i>					
Sloop bebouwing	gevel / dak(rand)					
Renovatie compleet	gevel / dak(rand)					
Spouwmuurisolatie Gevel / dak(rand)	gevel / dak(rand)					
Isolatie dak	dak / dakrand					
Schilderwerk buiten inclusief schilderen luiken en insteigeren	<i>gevel</i>					
Vervangen kozijnen (spouw tijdelijk open)	<i>gevel</i>					
Gevelreiniging	<i>gevel</i>					
Verwijderen bomen en struiken in tuin	<i>tuin</i>					
Plaatsen zonnepanelen en -boilers	<i>dak</i>					
Bouw dakkapel	<i>dak/dakrand</i>					
Abest verwijderen	<i>gevel/dak(rand)</i>					

In paragraaf 5.3.1 van het SMP is beschreven tot welke effecten de voorgenomen activiteiten kunnen leiden zonder mitigerende/compenserende maatregelen. Doordat ten gevolge van de voorgenomen werkzaamheden de kans bestaat dat verblijfplaatsen van beschermde diersoorten vernield worden en dieren worden verstoord of gedood, is er kans op overtreding van een van de verbodsbepalingen van Wnb. Het gaat daarbij om de verbodsbepalingen Wnb artikel 3.1 lid 1, 2 en 4 en artikel 3.5, lid 1, 2 en 4. Inclusief mitigerende maatregelen kan de overtreding van de verbodsbepalingen worden ingeperkt tot artikel 3.1 lid 2 en artikel 3.5, lid 4. Daarmee is mitigatie een wettelijke vereiste.

In de aanvraag beschreven preventieve maatregelen om effecten te voorkomen

In de aanvraag zijn geen preventieve maatregelen beschreven. De enig effectieve preventieve maatregel zou het afzien van de werkzaamheden betreffen. Gezien het belang (verduurzaming en energietransitie) is dit geen optie.

In de aanvraag beschreven gedragscode

Uit de aanvraag blijkt dat geen gebruik gemaakt wordt van een gedragscode.

Nu preventieve maatregelen, ter voorkoming van overtreding van de in hoofdstuk 3 van de Wnb vermelde verboden, niet in deze aanvraag zijn opgenomen en er geen gedragscode van toepassing is, is voor het uitvoeren van de aangevraagde activiteit een ontheffing nodig.

In de aanvraag beschreven mitigerende maatregelen

Mitigerende maatregelen voor woningcorporaties

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort(en) huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis te beperken worden maatregelen voorgesteld. Die maatregelen volgen uit het te doorlopen stappenplan voor woningcorporaties dat onderdeel uitmaakt van het SMP (paragraaf 6.1 van het SMP). Paragraaf 7.1 bevat een stappenplan voor particulieren. Het doorlopen van het stappenplan per project leidt uiteindelijk tot een concrete mitigatie-opgave (per project). Voor activiteiten van woningcorporaties wordt daarbij onderscheid gemaakt in generieke mitigerende maatregelen (paragraaf 6.4.2, tabel 19 van het SMP) die dus altijd genomen worden ongeacht of er daadwerkelijk beschermde soorten zijn aangetroffen en maatwerkmitigatie (paragraaf 6.4.3, tabel 20 van het SMP). Deze tabellen vormen de kern van het SMP en zijn volledigheidshalve als tabel 5 en 6 opgenomen in deze gebiedsontheffing.

Tabel 5: Generieke mitigatie woningcorporaties

Soort	Type verblijf	Taakstelling: Grondgebonden woning	Taakstelling: appartement met 3 tot 5 woonlagen ⁸	Taakstelling flat/ woontoren met >4 woonlagen
<i>Gierzwaluw</i>	Nestplek	1 per woning	6 per complex	12 per gebouw
<i>Huismus</i>	Nestplek	1 per woning	3 per complex (binnen eerste 3 woonlagen)	n.v.t.
<i>Vleermuis</i>	Klein zomer / najaarsverblijf tot 10 dieren	1 per woning	0,5 per woning	0,25 per woning
	Groot zomer / najaarsverblijf tot 25 dieren	1 per woningblok van 6 tot 10 woningen of 0,1 per woning	1 per complex	2 per gebouw
	Massawinterverblijf	n.v.t.	2 per gebouw	4 per gebouw
	Kraamverblijf	1 per woningblok van 6 tot 10 woningen of 0,1 per woning	2 per gebouw 4 per gebouw	4 per gebouw

Tabel 6: Maatwerk mitigatie woningcorporaties

Soort	Type verblijf	Taakstelling: Grondgebonden woning	Taakstelling: appartement met 3 tot 5 woonlagen ⁹	Taakstelling flat/ woontoren met >4 woonlagen
<i>Gierzwaluw</i>	Kolonie	Minimaal het aantal nestplekken dat gaat verdwijnen	12 per complex	12 per gebouw
<i>Huismus</i>	Kolonie	2 per woning	12 per complex (binnen eerste 3 woonlagen)	n.v.t.
<i>Vleermuis</i>	Massawinterverblijf	n.v.t.	2 per gebouw	2 per gebouw

⁸ afwijkende gebouwen (scholen, gymzalen, kerken etc) zijn ingedeeld in deze categorie

⁹ afwijkende gebouwen (scholen, gymzalen, kerken etc) zijn ingedeeld in deze categorie

	Kraamverblijf	2 per woningblok van 6 tot 10 woningen of 0,25 per woning	2 per gebouw	2 per gebouw
--	---------------	---	--------------	--------------

Mitigerende maatregelen voor particulieren

Generieke mitigatie particulieren

Voor particulieren zijn de mitigerende maatregelen opgenomen in de paragrafen 7.4.2 t/m 7.5 van het SMP. Centraal daarin staat de mitigatiecatalogus. Particulieren worden gestimuleerd om op vrijwillige basis een of meer maatregelen uit te kiezen die technisch en financieel haalbaar zijn voor de betreffende woning. In de catalogus – die online wordt gezet bij provincie Gelderland en gemeente Apeldoorn – kunnen maatregelen worden uitgekozen voor gevel en dak.

Maatwerk mitigatie particulieren

Indien woningen van particulieren een bijzondere ecologische status hebben dient wettelijke mitigatie uitgevoerd te worden voor de betreffende soort onder begeleiding van een ter zake kundige ecooloog. Bij de aanwezigheid van een bijzondere functie en/of bijzondere soort zal het natuurinclusief ontwerp maatwerk moeten zijn. Hierbij gaat het om de aanwezigheid van:

- Een kraamkolonie voor vleermuizen;
- Een massa-winterverblijf voor vleermuizen;
- Een kolonie van huismus;
- Een kolonie van gierzwaluw;
- Een verblijfplaats van laatvlieger;
- Een verblijfplaats van gewone grootoorvleermuis.

De betrokken ecooloog zal tijdens het ontwerp- en planningsproces met de aannemer nagaan of het betreffende verblijf kan worden behouden. Dit vanwege het grote belang voor de staat van instandhouding van de soort. Met een beperkte ontwerpaanpassing is dit vaak goed mogelijk. Indien het niet mogelijk is om de bijzondere verblijfplaatsen te behouden zal de ecooloog samen met de ontwerper en aannemer op dezelfde plek in de woning of gebouw een vergelijkbare voorziening laten realiseren. Daarbij is het van belang dat deze verblijfplaats direct beschikbaar is voor de functie waar het verloren verblijf voor diende. Dus – als voorbeeld - in het geval van een massa-winterverblijf gereed ruim voor het winterseizoen. Het ontwerp en plan voor de uitvoering van maatwerk wordt door de betrokken ecologisch begeleider op schrift gesteld en ter goedkeuring voorgelegd aan het bevoegd gezag (provincie Gelderland) en ter informatie aan de gemeente Apeldoorn.

Maatregelen particuliere tuinen

De bebouwde kom van Apeldoorn heeft een sterk groen karakter. Dit heeft een positieve invloed op de “staat van instandhouding” van aanwezige gebouwbezonende soorten waaronder de huismus en vleermuizen. Met dit SMP worden particulieren gestimuleerd in hun tuinen een vrijwillige maar belangrijke bijdrage te leveren door de tuin groen te houden of (verder) te vergroenen. Het gaat daarbij om de volgende maatregelen:

- Zogeheten ‘kwetterplekken’ van dichte struiken als veilige vluchtplek tegen roofdieren (sperwer, huiskat);
- Zandplekken voor een stofbad tegen ongedierte;

- Aanleg van een plek met ruigte en/of bloemrijk grasland in de tuin (zaden en insecten als voedselbron).

Deze maatregelen zullen ook positief zijn voor gebouwbewonende vleermuizen door de aanwezigheid van voedsel (insecten) en oriëntatie-mogelijkheden (struiken). Aanvullend op maatregelen ter versterking van het huismus-leefgebied kan voor vleermuizen ook worden gekozen voor behoud of juist aanplant van bomen. Vooral inheemse soorten (zoals zomereik, wilg en linde) zijn rijk aan insecten en verdienen in dat geval de voorkeur.

In de aanvraag beschreven overtreding van verbodsbepalingen

Aan de hand van het voorgaande is in de aanvraag bepaald welke verbodsbepalingen worden overtreden. Dit is aangegeven in het aanvraagformulier. Het gaat hier om de verbodsbepalingen zoals opgenomen in tabel 1.

Beoordeling

Beoordeling van de resultaten van het ecologisch onderzoek en de mitigerende maatregelen

Beoordeling onderzoek

In 2018 heeft een uitgebreid onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van gebouwbewonende soorten in Apeldoorn. Gezien de omvang van het plangebied – de gehele bebouwde kom van Apeldoorn – is daarbij een onderzoeksmethode gehanteerd die afwijkt van het zogeheten vleermuisprotocol, dat ontwikkeld is voor toepassing op kleinere schaal. Teneinde toch een goed beeld te krijgen van verspreiding en de omvang van de populaties van de aangevraagde soorten heeft voorafgaand aan de uitvoering van het onderzoek een geschiktheidsanalyse plaatsgevonden. Op grond van deze geschiktheidsanalyse – een modelmatige benadering waarin de geschiktheid van wijken en individuele woningen bepaald is op grond van een relevante set criteria – zijn wijken (en woningen) ingedeeld in 3 geschiktheidsklassen. Het onderzoek is vervolgens gericht op de klassen met de middelste en hoogste geschiktheid (zoals eerder beschreven in deze ontheffing). De analyse van de onderzoeksresultaten laat zien dat deze benadering een goed beeld geeft van de aanwezige populaties en de verspreiding.

Het onderzoek is niet gericht op het uitsluiten van de aanwezigheid van soorten. In combinatie met de gebouwen-scan voorafgaand aan een daadwerkelijke ingreep wordt echter in voldoende mate tegemoet gekomen aan het voorzorgbeginsel. Het verrichte onderzoek geeft goed inzicht in de verspreiding en de omvang van de populaties van de aangevraagde soorten. Met name voor huismus en gewone dwergvleermuis blijkt de geschiktheidsanalyse een zeer goede voorspeller van de daadwerkelijke aanwezigheid van de betreffende soorten/verblijfplaatsen. Maar ook voor de gierzwaluw is de voorspellende waarde van de geschiktheidsanalyse nog altijd hoog.

Beoordeling mitigerende maatregelen

De voorgeschreven generieke en maatwerkmitigatie voor corporaties en de mitigatie door particulieren leiden er gezamenlijk naar verwachting toe dat het aantal potentiële verblijfplekken voor de aangevraagde soorten substantieel zal toenemen ten opzichte van de huidige situatie. Dat is overeenkomstig het doel van het SMP en het aangevraagde belang ('flora en fauna'). De mitigatie zal vooral effectief zijn indien tevens het leefgebied van de soorten – de groengebieden van de gemeente Apeldoorn, die verbonden zijn met de omgeving – niet wordt aangetast. Deze groengebieden zijn planologisch verankerd in de gemeentelijke bestemmingsplannen. Er is

derhalve geen reden aan te nemen dat de omvang en kwaliteit van het leefgebied en de functionaliteit van de verblijfplaatsen van de soorten in de toekomst wordt aangetast.

Samenvattend oordeel

Wij hebben het ecologisch onderzoek beoordeeld en wij oordelen dat het onderzoek – gezien de omvang van het plangebied - op de juiste wijze is uitgevoerd en compleet is. De voorgestelde mitigerende maatregelen zijn voldoende en leiden er naar verwachting toe dat het aantal verblijfplaatsen en daarmee de omvang van de populatie gedurende de looptijd van het SMP en deze ontheffing zullen toenemen. We onderschrijven daarmee de verwachting van het SMP dat er voor de aangevraagde soorten een positief effect op de staat van instandhouding optreedt. Monitoring zal moeten aantonen in welke mate dit daadwerkelijk het geval is. Mocht – hetgeen gezien de ‘overdimensionering’ van de mitigatie niet verwacht wordt - de monitoring onverhoopt toch tegenvallende resultaten opleveren, dan wordt in overleg met ontheffinghouder getreden om te bezien of aanvullende mitigerende maatregelen zinvol en mogelijk zijn.

Op basis van het voorgaande hebben wij bepaald voor welke aangevraagde soorten verbodsbepalingen worden overtreden. Deze zijn weergegeven in tabel 1. Voor deze soort(en) en verbod(en) wordt de ontheffing verleend. Dit komt overeen met de aangevraagde soort(en) en verbod(en).

Andere bevredigende oplossing

In de aanvraag beschreven andere bevredigende oplossingen

Initiatiefnemers staan voor de opgave een bijdrage te leveren aan de noodzakelijke energietransitie. Dat betekent dat een voor een aanzienlijk deel van het woningbezit van de corporaties en gemeente renovatie/dan wel sloop/herbouw nodig is, omwille van bouwtechnische en/of energetische doelstellingen. Tussendoor zal ook onderhoud plaatsvinden.

Dit kan niet op een andere plek worden uitgevoerd. Het betreft het isoleren van woningen en dat is locatie gebonden. De technische staat van de woningen kan zodanig zijn, dat renovatie nodig is om de woningen te laten voldoen aan de technische/energetische eisen van deze tijd. De woningen zijn bijvoorbeeld onvoldoende geïsoleerd, waardoor er in de huidige situatie veel energieverlies optreedt. Bovendien is het klimaat in dergelijke woning niet meer optimaal als gevolg van tocht en vocht. Indien er geen renovatie van deze woningen wordt uitgevoerd, zullen de woningen op termijn onbewoonbaar worden. Uiteindelijk zal dit leiden tot sloop van de woningen. Sloop van deze woningen betekent het verlies van vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen, huismus, en/of gierzwaluw. Het alternatief van niets doen, heeft als gevolg dat op termijn de gebouwen in zullen storten en gesloopt moeten worden waarbij vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, vogels en zoogdieren permanent verloren gaan. Hierdoor zijn er gedurende langere periode (in sommige situaties 1 tot 2 jaar) geen vaste rust- en verblijfplaatsen voor soorten aanwezig zijn op de locatie van de gesloopte woningen.

De gekozen werkwijze van het SMP, waarbij in elke te renoveren woning verblijfmogelijkheden voor gebouwbewonende vleermuizen, huismus, en/of gierzwaluw worden geplaatst –worst case scenario-, betekent dat de tijd dat er geen verblijfplaatsen in een gebouw aanwezig zijn niet zal optreden. Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten kwetsbare periodes) wordt schade aan de beschermde soorten zoveel mogelijk voorkomen. De meerwaarde van

deze aanpak zit hem in het feit dat er meer verblijfplaatsen voor de betreffende soorten aangebracht worden dan dat er vanuit de wetgeving noodzakelijk is. Hierbij wordt ook naar de omgeving van een gebouw gekeken zover deze relevant is voor een soort. Om te zorgen dat binnen de actieradius van de soort altijd voldoende alternatieve verblijfplaatsen zijn, is gekozen voor een indeling en aanpak per deelgebied. Voor elk van deze gebieden wordt jaarlijks de balans opgemaakt (voldoende voorzieningen) en gepland. Hiervoor wordt een aparte natuurboekhouding opgezet en bijgehouden. Zie ook paragraaf 8.1 van het SMP voor de mitigatie-strategie. Met deze aanpak wordt het tijdelijke verlies van 'woonruimte' voor betreffende soorten afdoende gemitigeerd.

Beoordeling van de andere bevredigende oplossingen

Wij onderschrijven de in het SMP getrokken conclusie dat voor de omvangrijke transitie van het woningbezit geen andere bevredigende oplossingen bestaan dan de in het SMP geschetste oplossingen van renovatie en soms sloop. Alternatieve oplossingen in ruimte of tijd leiden niet tot het tijdig halen van de doelen van de energietransitie.

Een mogelijk alternatief zou kunnen zijn om te opereren met afzonderlijke ontheffingen voor elk project. Dit leidt niet alleen tot een sterke toename van de administratieve last, onzekerheid in de bouwplanning, maar per saldo ook tot een ten opzicht van dit SMP negatief effect op de svi van de aangevraagde soorten.

Conclusie

Er bestaat geen andere bevredigende oplossing, die recht doet aan het streven de aangevraagde soorten tevens in een betere svi te brengen.

Belang

In de aanvraag beschreven belang(en)

In de aanvraag en het SMP is bepaald welke wettelijke belangen op het project van toepassing zijn. Dat zijn volksgezondheid of openbare veiligheid, dwingende redenen van groot openbaar belang en bescherming van flora en fauna.

Belang volksgezondheid of openbare veiligheid

De renovatie van woningen en de sloop van oude woningen met vervangende nieuwbouw zijn een onlosmakelijk onderdeel van de reguliere en gangbare bedrijfsvoering van woningbouwcorporaties. De situatie van de te renoveren en te slopen woningen, voldoet zonder aanpak niet aan de eisen van het Bouwbesluit 2012. Door de grote temperatuurverschillen, beperkte isolatie en te veel vocht in de woningen ontstaat condensatie en schimmelvorming, waardoor het binnenklimaat voor bewoners verslechtert. Met de voorgenomen maatregelen wordt dit tegengegaan. Daarnaast wordt de energiereductie in de nieuwbouwproductie gecombineerd met wensen van de consument/eindgebruiker. Het verduurzamen van bestaande woningen op grote schaal, draagt daarnaast bij aan maatschappelijke opgaves (zowel sociaal als economisch) en heeft een positief effect op het milieu. Het verminderen van het gebruik van fossiele brandstoffen en daarmee uitstoot van CO₂, draagt bovendien bij aan het verbeteren van de luchtkwaliteit en daarmee aan de volksgezondheid.

Het verbeteren van het binnenmilieu van woningen, scholen en kindercentra is daarnaast één van de speerpunten uit de Nationale aanpak Milieu en Gezondheid van de overheid. Daardoor komen woningen technisch in betere staat te verkeren. De isolatie van woningen en het verbeteren van de ventilatie leiden tot een reductie van de energielasten en een verbetering van het comfort en het binnenmilieu. De plannen van de woningcorporaties dragen daarmee bij aan de verbetering van de volksgezondheid.

Dwingende redenen van groot openbaar belang

De voorgenomen renovatie of sloop met nieuwbouw draagt bij aan de afspraken zoals deze zijn gemaakt in het Lente-akkoord Energiezuinige Nieuwbouw. Het primaire doel van dit akkoord is terugdringing van het energieverbruik en daarmee een verminderde CO₂-uitstoot. Door menselijk handelen verhoogde CO₂-uitstoot leidt tot klimaatverandering, met negatieve effecten voor het leefklimaat tot gevolg, zoals:

- zeespiegelstijging met risico op overstroming en verzilting;
- toename van weersextremen (extreme regenval en langere droogteperiodes);
- beperkingen in zoetwatervoorzieningen;
- toenemend risico op (infectie)ziekten en plagen;
- bedreiging van de energievoorziening.

Door de omvang van het woningbezit van de woningcorporatie dragen renovatie of nieuwbouw bij aan een afname in het gebruik van fossiele brandstoffen en daarmee een reductie in CO₂-uitstoot. Een reductie in de uitstoot van CO₂ is daarmee een dwingende reden van groot openbaar belang.

Bescherming van flora en fauna

Klimaatverandering kan tot gevolg hebben dat soorten uitsterven. Door de uitstoot van CO₂ te beperken leveren woningcorporaties een – bescheiden – bijdrage aan het terugdringen van dit risico. De belangrijkste bijdrage aan het verbeteren van de instandhouding van de aangevraagde soorten wordt geleverd door de voorgenomen generieke en specifieke mitigerende maatregelen. Alle bestaande - en ook nieuwe woningen - worden voorzien van verblijfplaatsen waarmee de woningcorporaties een actieve bijdrage leveren aan instandhouding en vergroting van de biodiversiteit. Hierbij worden meer maatregelen getroffen dan noodzakelijk vanuit individuele plannen en projecten. De maatregelen zoals beschreven in het SMP leveren dienen daarmee het belang bescherming van flora en fauna.

Beoordeling van belang(en)

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen.

Gunstige staat van instandhouding

In de aanvraag beschreven effect op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten

De mitigerende maatregelen die genomen worden tijdens de uitvoering van dit SMP borgen dat de staat van instandhouding van soorten niet verslechtert en – naarmate de uitvoering van de plannen vordert – in principe verbetert. Dit gebeurt door het nemen van mitigerende maatregelen zoals eerder in dit besluit samengevat onder het kopje “In de aanvraag beschreven ecologische waarden”. Daarmee wordt op termijn een verbetering beoogd van de lokale staat van instandhouding van de aangevraagde soorten. De voorgeschreven protocollen en kwaliteitsborging garanderen daarbij dat alle mitigerende maatregelen goed worden uitgevoerd en er direct gereageerd kan worden op nieuwe situaties of ontwikkelingen. De effectiviteit van de

voorzieningen en de ontwikkeling van de lokale populaties worden gevolgd door monitoring. In het SMP zijn de randvoorwaarden voor het monitoringplan opgenomen. De monitoringsresultaten worden jaarlijks geëvalueerd. Voor zover uit deze resultaten blijkt dat de mitigerende maatregelen niet optimaal functioneren, dienen deze te worden aangepast. Op grond van het (jaarlijks) verslag van kan het bevoegd gezag aanvullende maatregelen voorschrijven.

Een eventueel tijdelijke achteruitgang van de staat van instandhouding van de aangevraagde soorten wordt voorkomen door het in het SMP beschreven systeem van kwaliteitsborging. Voorafgaand aan de daadwerkelijke uitvoering van werkzaamheden vindt er – voor zover nodig – een gebouwinspectie plaats. In het SMP is omschreven wanneer deze inspectie wel en niet nodig is. De inspectie wordt – voor zover aan de orde - gecombineerd met het natuurvrij maken van een gebouw, een en ander onder de regie van een betrokken ecooloog, zodat de uitvoering van goed en gecontroleerd gebeurt. De betrokken ecooloog kan, indien nodig, eveneens tijdig aanpassingen doen bij onvoorziene situaties en zonodig hiervan melding laten doen bij het bevoegd gezag.

Beoordeling van de effecten op de staat van instandhouding van de desbetreffende soorten

Met de uitvoering van het SMP wordt een verbetering van de SVI van de aangevraagde soorten beoogd. Het uitvoeren van de maatregelen als bedoeld in de aanvraag leidt derhalve niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soorten.

Conclusie

Gelet op het voorgaande kan de gevraagde ontheffing worden verleend.

OVERIGE VERPLICHTINGEN

Wij wijzen u er op dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet- en regelgeving.

ZIENSWIJZEN

Gedurende de periode van terinzagelegging kan eenieder schriftelijk of mondeling zienswijzen over het ontwerpbesluit naar voren brengen. Ingediende zienswijzen worden met het uiteindelijke besluit en de bijbehorende stukken ter inzage gelegd.

Schriftelijke zienswijzen kunnen worden gericht aan Gedeputeerde Staten van Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem, of aan post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer dat op de eerste bladzijde van het ontwerpbesluit staat vermeld. Voor een mondelinge zienswijze of toelichting over het ontwerpbesluit kan contact worden opgenomen met het Provincieloket (telefoonnummer (026) 359 99 99).

Wij maken u erop attent dat alleen beroep tegen het uiteindelijke besluit kan worden ingediend als de indiener ook een zienswijze heeft ingebracht tegen het ontwerpbesluit en men belanghebbende is.

De periode van terinzagelegging is te vinden onder de technische informatie van de kennisgeving. Deze kennisgeving is in te zien op de website van Overheid.nl.

Bijlagen:

- Bijlage 1: Voorschriften.
- Bijlage 2: Kaart gebied.

BIJLAGE 1: VOORSCHRIFTEN

ALGEMENE VOORSCHRIFTEN

1. De ontheffing geldt voor het gebied zoals aangegeven op de kaart in bijlage 2.
2. De geldigheidsduur van de ontheffing eindigt op 01-04-2029.
3. De ontheffing geldt uitsluitend voor de soort(en), verbod(en) en belang(en) zoals weergegeven in tabel 1.
4. De ontheffinghouder dient contact op te nemen met de Provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden, waarvoor geen ontheffing is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen ontheffing is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2019-005024.
5. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende dan wel gemachtigde (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de ontheffing worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze ontheffing, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
8. Indien de ontheffinghouder de ontheffing in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2019-005024.
9. Minimaal vier weken voor aanvang van de werkzaamheden moet melding worden gedaan van de datum van start van de werkzaamheden bij de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2019-005024.

SPECIFIEKE VOORSCHRIFTEN

10. Omdat alle projectwoningen / gebouwen die gesloopt / gerenoveerd worden potentieel geschikt zijn voor overwinterende vleermuizen, mogen de sloop- / renovatie werkzaamheden slechts uitgevoerd worden in de gunstige perioden voor vleermuizen. Tabel 18 uit het SMP geeft inzicht in de geschikte en niet-geschikte perioden.
11. De te slopen / rooveren woningen / gebouwen dienen, voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden, voor zover uit het geschiktheidsmodel blijkt dat aanwezigheid van beschermde soorten mogelijk is en voor zover in een periode gewerkt wordt dat beschermde soorten aanwezig kunnen zijn. Dit dient te gebeuren in het actieve seizoen van vleermuizen, globaal lopend van 1 april tot 1 november, ten minste 3 dagen voorafgaand aan de werkzaamheden en als de avondtemperatuur minimaal 10°C is. Een

deskundige¹⁰ op het gebied van vleermuizen dient de geschikte methode en het geschikte moment van ongeschikt maken te bepalen, conform hetgeen daarover is opgenomen in het SMP onder paragraaf 6.3.2 (gebouwininspectie). Tevens wordt rekening gehouden met de kritische perioden zoals opgenomen in tabel 18 van het SMP.

12. Indien tijdens de werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen, dient het werk ter plaatse stopgezet te worden totdat de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. Een deskundige op het gebied van vleermuizen dient hierbij geraadpleegd te worden.

MITIGATIE EN COMPENSATIE

13. In het plangebied wordt gewerkt volgens een ecologisch werkprotocol. Dit wordt opgesteld op basis van de voorschriften bij deze ontheffing en de te nemen maatregelen zoals uitgewerkt en beschreven in het SMP-N (hoofdstuk 7) en gericht op het realiseren van doelen opgenomen in tabel 3 van deze ontheffing. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de projectlocatie, dienen van inhoud van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden en dienen dit na te leven. In het ecologisch werkprotocol is tevens opgenomen hoe te handelen indien een beschermde soort wordt aangetroffen die niet onder de werking van dit besluit valt;
14. In het ecologisch werkprotocol worden maatregelen opgenomen, zodat nesten, rust- en voortplantingsplaatsen van aangevraagde soorten tijdig en buiten de kwetsbare periode ontoegankelijk (natuurvrij) worden gemaakt, conform de soortspecifieke kennisdocumenten van BIJ-12;
15. Bijstelling, aanvulling of wijziging van alternatieve faunavoorzieningen en mitigatietaken dient plaats te vinden op basis van:
- a. Monitoring en evaluatie van de functionaliteit van de getroffen voorzieningen;
 - b. Kennisontwikkeling van mitigatie op nationaal en internationaal niveau.
16. Als bijlage bij het SMP-Apeldoorn is een mitigatiecatalogus toegevoegd. Deze omvat – bewezen, maar ook meer experimentele – mitigerende maatregelen. Voor zover bij mitigatie/compensatie van de bewezen maatregelen wordt afgeweken, kan dit alleen als de noodzakelijke plus daardoor niet in het geding komt. Voor zover de effectiviteit van specifieke maatregelen minder bewezen is, is het noodzakelijk dit type maatregelen per soort te variëren binnen een project, waarmee de kans dat het totaal van de voorzieningen niet effectief zou zijn, afneemt. Eventuele meer experimentele faunavoorzieningen, voor zover nog niet opgenomen in de mitigatiecatalogus worden, ter actualisatie van de catalogus, toegezonden aan het bevoegde gezag.
17. Mitigerende maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige van de betrokken belangenorganisaties op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.

¹⁰ De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

ONDERZOEK, MONITORING EN RAPPORTAGE

18. Er dient een monitoringsplan te worden opgesteld voor de periode 2019-2028, dat formeel ter goedkeuring wordt voorgelegd aan het bevoegd gezag (provincie Gelderland) als verplichting vanuit de gebiedsontheffing Wnb. Na 3, 5 en 9 jaar vanaf 2019 zullen de bevindingen van de monitoring van dat jaar worden geëvalueerd en gerapporteerd aan het bevoegd gezag. Het monitoringplan dient uiterlijk september 2019 ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de provincie Gelderland. Bij die uitwerking dient nader ingegaan te worden op:
- de onderzoeksfrequentie en de wijze van onderzoek naar de aanwezigheid van soorten vooraf (nulmeting);
 - een uitwerking en motivatie van de wijze waarop een gedegen vergelijking gemaakt kan worden tussen aantallen per soort (in relatie tot de staat van instandhouding) uit het onderzoek vooraf en het monitoringsonderzoek achteraf;
 - de wijze van monitoring gericht op kennisontwikkeling over de effectiviteit van genomen maatregelen;
 - de onafhankelijke wijze waarop de monitoring wordt uitgevoerd, bijvoorbeeld door een externe ecooloog, al dan niet met behulp van bewoners uit het projectgebied.
19. In de jaren 3, 5 en 9 jaar gerekend vanaf het startjaar 2019, dient vóór 1 maart van het betreffende kalenderjaar, (voor het eerst in 2020), een rapportage overlegd te worden van de monitoring die dat jaar heeft plaatsgevonden. Deze rapportage maakt deel uit van de jaarlijkse rapportage zoals vermeld in voorschrift 18.
20. De monitoringsrapportage na 5 jaar dient tevens als tussenevaluatie en bevat minimaal een:
- Beschrijving van de nul-situatie qua aantallen soorten en functies;
 - Beschrijving van de beoogde situatie na uitvoering van de werkzaamheden;
 - Beschrijving van de ontwikkeling van de aantallen per soort in de verschillende deelgebieden;
 - Analyse en beoordeling van de verschillen tussen verwachte en het werkelijk aantal dieren en het gebruik van de voorzieningen;
 - Analyse en aanbevelingen ten aanzien van de functionaliteit van de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - Analyse van de gerealiseerde meerwaarde voor de beschermde soorten ten aanzien van aantallen verblijven en de werkwijze op basis van het SMP-N (ten opzichte van afzonderlijke ontheffingen).
21. Indien uit de monitoringsrapportage of anderszids blijkt dat de getroffen maatregelen onvoldoende zijn, kunnen aanvullende voorschriften worden opgelegd.

Rapportage voorgenomen werkzaamheden en maatregelen

22. Voor de voorgenomen projecten/werkzaamheden in één bepaald kalenderjaar dient, uiterlijk voor 1 maart van het betreffende jaar, een overzicht van de voor dat jaar voorgenomen werkzaamheden en maatregelen gestuurd te worden: de jaarlijkse rapportage vooraf. Dit rapport wordt verstuurd naar de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2019-005024.

Rapportage uitgevoerde werkzaamheden en maatregelen

23. Voor de uitgevoerde projecten/werkzaamheden in één bepaald kalenderjaar dient, uiterlijk voor 1 maart van het jaar daaropvolgend, een afschrift gestuurd te worden van de rapportage (logboek) met daarbij een overzicht van waar en welke werkzaamheden zijn afgerond en welke voorzieningen en maatregelen - zowel tijdelijk als permanent - zijn gerealiseerd. Dit vormt dus een jaarlijkse rapportage achteraf. Dit rapport wordt verstuurd naar de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2019-005024.

24. De beide rapportages onder 22 en 23 kunnen tot 1 rapportage worden gecombineerd en vormen de basis voor de monitoringrapportages in de jaren 3, 5 en 9jaar.

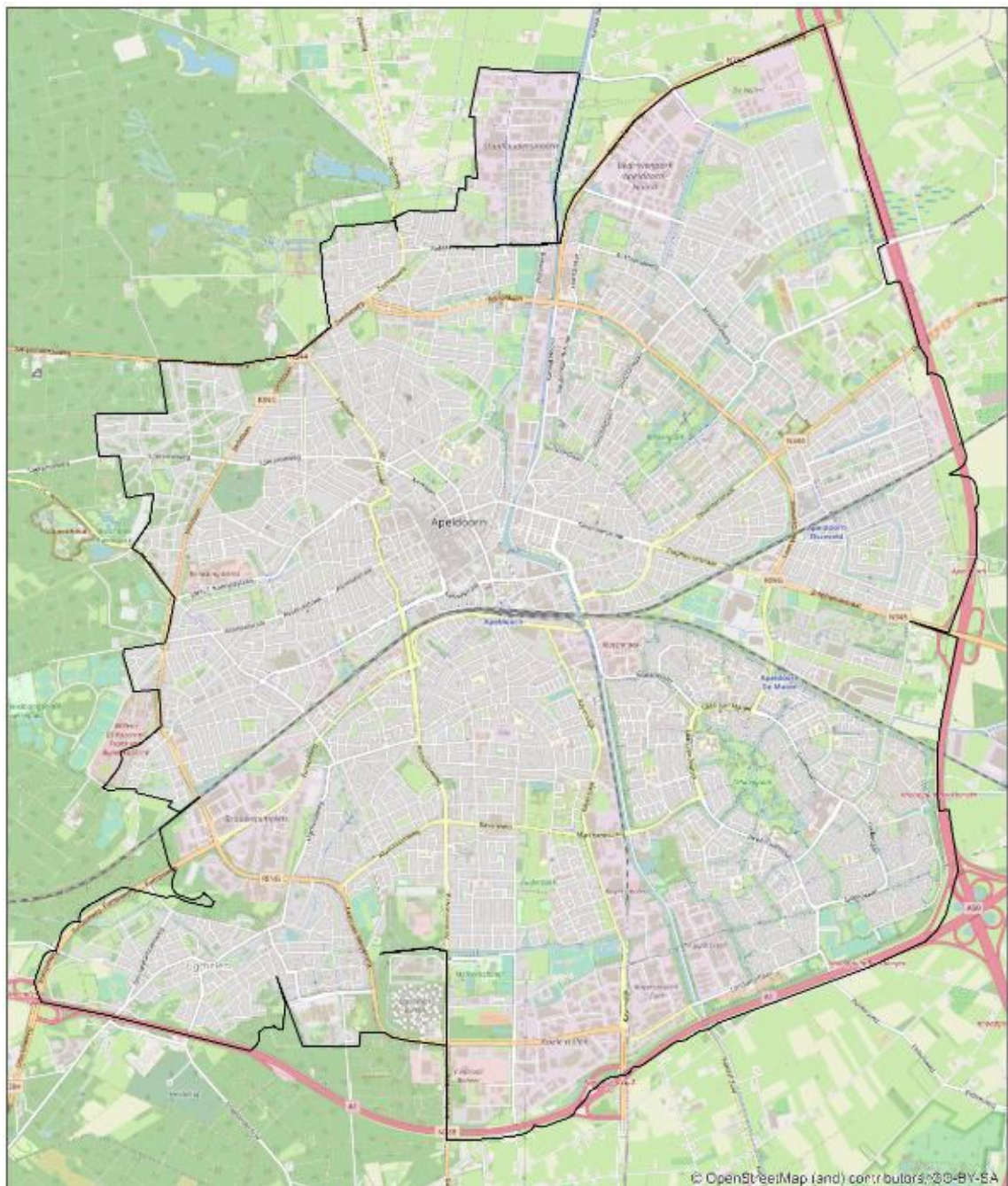
TOEZICHT EN HANDHAVING

25. In het ritme van de monitoringsverslagen (dus na 3, 5 en 9 jaar vanaf 2019) en na oplevering daarvan vindt een audit-gesprek plaats tussen ontheffinghouder en vertegenwoordigers van de provincie om de voortgang en uitwerking van het SMP-Apeldoorn en de bijhorende ontheffing te kunnen vaststellen.
26. De ontheffinghouder is zelf verantwoordelijk voor het bepalen van de effectiviteit van genomen maatregelen. De effectiviteit wordt bepaald op basis van monitoring en gericht toezicht op de uitvoering van maatregelen en het op de juiste wijze uitvoeren van werkzaamheden.
27. Reguliere uitvoering van toezicht- en handhavingstaken door de provincie gebeurt voor soorten die niet zijn opgenomen in de ontheffing.

MACHTIGING AAN DERDEN

28. De aanvrager kan aan natuurlijke personen en rechtspersonen, zoals woningbouwcorporaties en particulieren een volmacht geven om werkzaamheden te verrichten conform de voorschriften van deze ontheffing.
29. De machtiging bevat in elk geval de NAW-gegevens van de gemachtigde, de soorten en (deel-)gebieden, waarvoor de machtiging geldt, de te verrichten handelingen, de periode van machtiging, het zaaknummer en de handtekening van de ontheffinghouder.
30. Een kopie van de machtiging wordt verstuurd aan de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2019-005024..
31. De aanvrager draagt zorg voor instructie van iedere gemachtigde over aard en de omvang van de ontheffing, waaronder de verplichtingen en beperkingen voortvloeiend uit de voorschriften bij de ontheffing.
32. De aanvrager draagt er zorg voor dat iedere gemachtigde kan beschikken over een schriftelijke weergave van de specifieke voorschriften die voor gemachtigden zijn opgenomen bij de ontheffing.
33. De aanvrager is – als ontheffinghouder - verantwoordelijk voor het (correct) gebruik van de ontheffing en de daaraan verbonden voorwaarden door gemachtigden.
34. De aanvrager draagt er zorg voor dat een machtiging wordt ingetrokken indien vaststaat of redelijkerwijze aannemelijk is dat de gemachtigde één of meer handelingen heeft verricht die strijdig zijn met verplichtingen die bij of krachtens deze ontheffing voor hem gelden.

BIJLAGE 2: Kaart projectlocatie

Kaart plangebied (zwart omlijnd, de bebouwde kom van Apeldoorn)